

УДК 330.341:338.2

<https://doi.org/10.31713/ve4202034>

Срібна Є. В. [1; ORCID ID: 0000-0002-6676-0606],
к.е.н., ст. викладач,
Ступницький В. В. [2; ORCID ID: 0000-0001-8845-7643],
к.е.н., доцент,
Ступницька Н. І. [3; ORCID ID: 0000-0002-4490-1316],
викладач

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

²Дубенська філія вищого навчального закладу «Відкритий університет розвитку людини "Україна"», м. Дубно

³Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ – ЦИФРОВИЙ ВИМІР

У дослідженні визначено особливості національної безпеки через систему змін державного управління як виклик на інформаційне наповнення соціальних та економічних сторін суспільного процесу. Відслідковано діючу модель державного управління та проаналізовано її вплив на рівень національної безпеки, який потенційно має тенденцію до зменшення через політичну складову суспільного українського процесу.

Доповнено теоретичні засади методології державного управління як процесу динамічного розвитку інформаційних знань та відзначено специфіку їх застосування в цьому процесі. Наукова новизна проявляється в дослідженні трансформаційних управлінських процесів у вітчизняному державотворенні та їх впливу на рівень економічної, а відтак і національної безпеки.

З 1997 року відслідковано процес розбудови місцевого самоуправління через призму підвищення національної безпеки, виділено й охарактеризовано періоди його реалізації. Вказано економічні мотиви швидкого запровадження об'єднаних територіальних громад та роль фінансового іноземного капіталу і процесу законотворення в реалізації національної безпеки. Основну увагу приділено виявленню загальних та специфічних елементів, які забезпечують зміну потенціалу національної безпеки при реалізації української цифрової економіки. Пояснено вплив економічних й політичних чинників щодо необхідності впровадження та реалізації новітньої управлінської моделі вітчизняного управління на рівні малих територій. Вказано сприйняття таких реформувань місцевим населенням та визначено його роль у захисті національного суверенітету.

Змодельовано систему державного дворівневого управління за рахунок реалізації інформаційно-комунікаційних технологій, що відображає вплив цифрових процесів на загальний рівень гарантування національної безпеки України. Подано наукове визначення

запроваджені моделі публічного управління місцевими територіями з позиції гарантування національної безпеки. Вивчення даного дослідження дозволить більш повно та всебічно зрозуміти механізми зміни публічного управління на основі цифровізації вітчизняної економіки та прогнозувати зміну рівня національної безпеки України.

Ключові слова: національна безпека; територіальна безпека; інформаційно-комунікаційне управління; іміджеві управлінські проекти; зовнішнє управління; демаркація та делімітація державного кордону.

Постановка проблеми. Постійні реформування різних урядів України впродовж більше 25 років та різкі зміни політичного вектору в світовому просторі призвели до розчарування більшості українців та зниження їх достатку. На цьому фоні «новий» український уряд активно розпочав впроваджувати так звану цифрову економіку. Для більшості населення вона сприймається як «Держава у смартфоні». Для старшого населення це сприймається чітко та однозначно – необхідно буде купляти замість простих мобільних телефонів набагато дорожчі та навчитись елементарному програмуванню. Водночас поняття цифрова економіка в наукових публікаціях насичена набором нових словосполучень, таких як «цифрові технології», «цифрова адженда», «цифровий вихор», «електронне врядування», що відкривають нові перспективні можливості та прорив вітчизняної економіки, українського уряду, бізнесу та всього українського суспільства.

Аналіз досліджень і публікацій. Закордонні науковці Д. Енгельбарт, В. Айзексон, Дж. Вейлз, С. Бранд, Е. Вільямс, Б. Елбрехт, Дж. Ліклайдер, Б. Гейтс, Е. Петерс, Дж. Фон Нейман досліджували тенденції цифрової економіки. Провідні українські вчені-економісти В. Гейць, А. Гриценка, С. Кубіва, Т. Єфименко, О. Москаленко цьому питанню приділили значну увагу. Проте головна проблема цифрової економіки – гарантування національної безпеки розкрита не всебічно та не обґрунтована в практичних застосуваннях.

Метою статті є дослідження основних мотивів у становленні цифрових принципів економіки та їх прояв щодо гарантування вітчизняної безпеки. Відповідно ставляться завдання:

- розширити розуміння суверенітету та національної безпеки в контексті цифрових викликів глобалізації;
- пояснити зміст та принципи українського реформування з позиції цифровізації;
- оцінити наслідки цифровізації щодо гарантування вітчизняної безпеки.

Виклад основного матеріалу. В наших дослідженнях не використовуватимемо новітні цифрові поняття (BioTech, GovTech, BlockChain, NanoTech, Grid-технології, RetailTech, Digital-marketing, LegalTech, FinTech, e-ID), а будемо виходити з класичних відпрацьованих суспільних категорій.

Розглянемо категорію національна безпека. Згідно закону України, національна безпека визначається як захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [1]. Конституція України прямо вказує, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Суверенітет України поширюється на всю її територію [2].

У Законі України «Про основи національної безпеки України» [1] національна безпека розглядається як захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечується сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам.

При цьому особливий наголос робиться саме на забезпеченні фундаментальних національних інтересів України, якими проголошено:

- державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України;
- сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення;
- інтеграція України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами.

В Конституції України вказано, що питаннями національної безпеки опікуються:

- весь Український народ – захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки (стаття 17);
- відповідні військові формування та правоохоронні органи держави – забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України (стаття 17);

- Верховна Рада України, яка через закони визначає – основи національної безпеки, організації Збройних Сил України і забезпечення громадського порядку (п. 17, статті 92);

- Президент України – забезпечує державну незалежність, національну безпеку і правонаступництво держави (п. 1, стаття 106), а також здійснює керівництво у сферах національної безпеки та оборони держави (п. 17, Ст. 106);

- Кабінет Міністрів України – здійснює заходи щодо забезпечення обороноздатності і національної безпеки України, громадського порядку, боротьби зі злочинністю (п. 7, статті 116).

Отже, національна безпека безпосередньо пов'язана і є похідною від суверенітету держави. Базова складова національної безпеки триєдина – суверенна, незалежна, демократична. А територія притаманна державі. Тому першочергово національної безпеки виступає держава, проте держава є категорією складовою, що визначається владою на території та системою господарювання. Тому у статті 2 Конституції України доповнюється, що територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою. Таким чином, суверенітет прив'язаний до влади, а територія визначається лише впливом влади. Це вказує на пояснення самого слова, що з французького відзначається як верховенство, повнота і зовнішня незалежність державної влади (від франц. *souverainete*— найвища влада).

Розглянемо ще одну умову системи управління, а саме здатність влади контролювати кордони держави. Так, лише у 2003 році було розпочато врегулювання питань проходження державного кордону України. А реальні заходи врегулювання кордону розпочались у 2004 році та продовжуються й досі [3]. Закон України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» був прийнятий у 2018 році [4].

Такий стан робіт по фізичному закріпленню кордону України на місцевості є наслідком різних факторів, насамперед соціально-політичного. Однак важливішим є фінансовий чинник. Недофінансування програм щодо демаркації та делімітації державного кордону спричиняє затягування її вирішення.

У 2017 році коштами державного бюджету на загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркацію та делімітацію державного кордону за КПКВК 2803030 було виділено 10,1024 млн грн, а це лише 1,3% від загальних потреб на ці заходи. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського

призначення державної власності, та розпорядження ними [5]. У наступних роках таких перевірок не проводилось, адже подібних загальнобюджетних програм не затверджувалось [6]. Відповідно у березні 2020 року видано наказ «Про уповноваження державного підприємства «Українське державне аерогеодезичне підприємство» на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону» у 2020 році [7]. Тому у 2020 щодо розпорядження КМУ «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених головним розпорядником бюджетних коштів на 2020 рік» видатки розвитку за програмою 1202030 «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону» склали 16,593 млн гривень, що не більше 2% від потреб [8].

Інший аспект – це модель адміністративно-територіально управління (рис. 1). Територіальний устрій України, відповідно до статті 132 Конституції, ґрунтується на засадах цілісності та єдності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів, із врахуванням їхніх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних та культурних традицій.

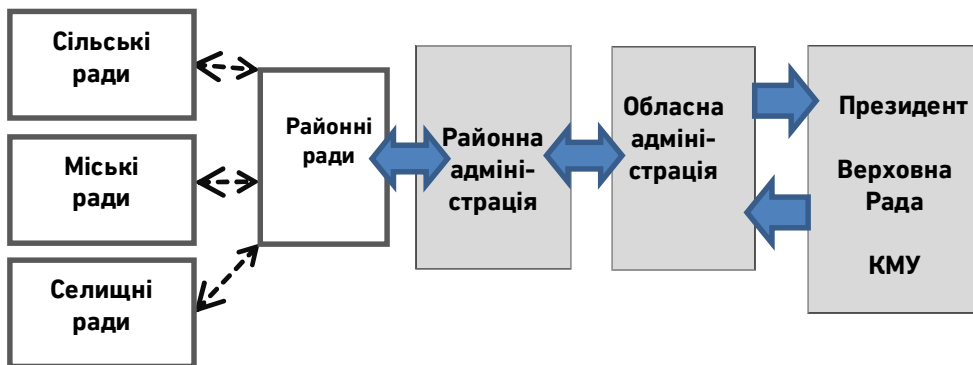

Рис. 1. Модель адміністративно-територіального управління України

В такій моделі система управління достатньо складна через кількість проміжних ланок управління. Реформа децентралізації влади запускає іншу модель, де основою територіальною одиницею стає місцева громада, яка законодавчо започаткувалась у 1997 році [9].

Розглядаючи реформування в країнах ЄС, варто вказати Францію, де було забезпечено збільшення частки місцевих податків

та ефективного використання фінансових ресурсів. Досвід Франції перейняли такі країни як Португалія, Швейцарія та Греція. Для сучасної Європи децентралізація прийняла так звану концепцію «фіскальної автономії». Тому в більшості країн Західної Європи місцеві податки практично повністю акумулюються в регіональних бюджетах, а державний бюджет лише винятково може здійснювати регіональну підтримку в напрямках національних широкомасштабних програм.

Для Великобританії децентралізація реально проявилась в кінці 19 ст. як відгук на боротьбу за незалежність Ірландії. Відповідно було передано широкий спектр повноважень місцевій владі для управління регіональними справами. Для Шотландії, Уельсу та Північній Ірландії передана низка повноважень у питаннях сільського господарства, охорони здоров'я та житлового господарства. Для Шотландії та Північній Ірландії передані повноваження щодо правоохоронної діяльності і кримінальної юстиції.

На даний період ця форма широко використовується поза межами Великобританії і означає передачу прав щодо прийняття рішень в окремих сферах публічної політики на субнаціональних рівнях. Фактично таке децентралізоване управління Великобританії базується на культурі громадянського суспільства та представництві місцевих інтересів в національному уряді.

Подальші та сучасні напрямки деволюції у Великобританії визначаються двома пріоритетами. По-перше, місцева влада координує більшість окремих функцій управління та розвиває стратегію благополуччя місцевої спільноти в цілому. По-друге, місцева влада – єдиний агент, що відстоює інтереси місцевих спільнот на центральному рівні.

Результати такого реформування надали можливість місцевим громадам вирішувати відмінні виклики від пріоритетів центральної влади щодо задоволення місцевих потреб. Відтак протягом 30 років реформування було створено 5 об'єднаних органів місцевої влади, 15 посад мерів, які вибираються через пряме голосування місцевих жителів і відповідно очолюють місцеву владу та мера метрополії (з 2017 року). З фінансового підходу було сформовано Фонд стимулювання росту регіонів (Regional Growth Fund), Програми росту (Growth Deals) та Фонд підтримки розвитку територій (Growing Places Fund). Це дало можливість всім місцевим територіям, сільським і міським громадам залучати фінансові ресурси на вирішення конкретних питань і можливостей їх територій.

Досвід Німеччини відзначає, що реформування державного управління розпочалося з ініціативи місцевого комунального самоуправління. Це пояснюється історією Німеччини, коли

управління містами здійснювалось на традиціях «вільних» міст (Бремен, Гамбург, Любек). Саме реформування започатковано було у 1960-х рр. через концепцію надання можливості невеликих та розрізнених громад і округів здійснювати більшість державних завдань та повноважень.

Загальним результатом реформування в Німеччині стало те, що розподіл функцій державного управління та відповідальності відбулося не по вертикалі, а в різних напрямках та конфігурацій, особливо це проявляється в фіскальній політиці уряду, коли чітко виділені податки та податкові ставки щодо наповнення трирівневої системи бюджетів – федерального, федерацій (земель), місцевих громад. А це забезпечило спробу усунення дисбаланс у рівні добробуту громадян різних адміністративних формувань. Хоча проблема територій колишньої ФРН та ГДР так і не вирішилась Територія ГДР у складі Німеччини залишилась ресурсною територією та зоною другорядного населення.

Досвід постсоціалістичного державного устрою розглянемо на прикладі Польщі. Реформування розпочалося наприкінці 1990-х рр., і було започатковане як формування місцевих гмін (селище, місто, декілька сіл або районів міста). На їх основі сформувались повіти, які в свою чергу визначили шістнадцять воєводств замість сорок дев'яти. Це призвело до значного скорочення державного апарату та перерозподілу державних та місцевих бюджетів, що дозволяє біля 40% прибуткових податків та 7% доходів корпоративних податків і 100% податків на нерухомість зосереджувати на місцевих бюджетах. Тобто, сформувалась концепція співпраці регіонів, яка вилилась у механізм формування вільних економічних зон. А в бюджетному процесі це дозволило покривати дефіцити бюджетів одних місцевих регіонів за рахунок профіциту інших регіонів. Досить вдалим пройшло відокремлення влади від бізнесу. Таким чином, в Польщі нині розпоряджаються основними фінансовими ресурсами територіальні громади.

Для України суттєве значення має практика реформування країн Прибалтики. Для цього європейського регіону процес децентралізації здійснювались нерівномірно та непослідовно. Урядом країн не були сформовані чіткі принципи та правила формування громад, тому більшість сформованих громад були дрібні та неспроможні виконувати необхідні функції самоврядування. Впродовж шести років сформовано лише 20 об'єднаних місцевих громад. Крім того, для укрупнення громад урядом задіявались заохочення у вигляді дотацій для розвитку регіональної та місцевої інфраструктури. Однак з 2009 р. місцеві дрібні самоврядування були вимушені приєднатись до існуючих без будь-яких дотацій у примусовому порядку. Жодні судові рішення проти примусового

об'єднання не були виграні місцевими громадами.

Загалом досвід Прибалтики вказує на необхідність примусового проведення реформування без фінансової підтримки, що призвело до формування однорівневої системи місцевого самоврядування. Функції місцевого самоврядування націлені на підтримку шкільної, початкової та середньої освіти, спеціальної допомоги по безробіттю, сприянню розвитку підприємництва, гарантуванню первинної медичної допомоги, соціального житла, громадського транспорту, збору та утилізації відходів, водопостачання та водовідведення, опалення, освітлення, планування територій та місцевого розвитку.

Україна знаходиться на початковому етапі формування децентралізації, незважаючи на те що окремі законодавчі акти щодо цієї реформи приймалися ще з 2012 р. Спроба здійснювати реформи за французькою моделлю щодо формування інституту префектів, тобто регіональних представників місцевої влади на місцях, завданням яких судове оскарження рішення місцевої влади, що виходять за межі повноважень та суперечать законодавству України, не вдалася.

2014–2015 рр. надали новий поштовх у формуванні територіальних громад у зв'язку із прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (01.04.2014 р.) [10], Законів «Про співробітництво територіальних громад» (17.06.2014 р.) [11], «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (05.02.2015 р.) [12]. В цей період було створено 876 ОТГ, що охопило третину території України.

Період об'єднання ОТГ з одночасним демонтуванням адміністративного устрою радянських районів (постанова ВРУ «Про утворення та ліквідацію районів») реалізувалась як нова модель публічного управління (рис. 2).

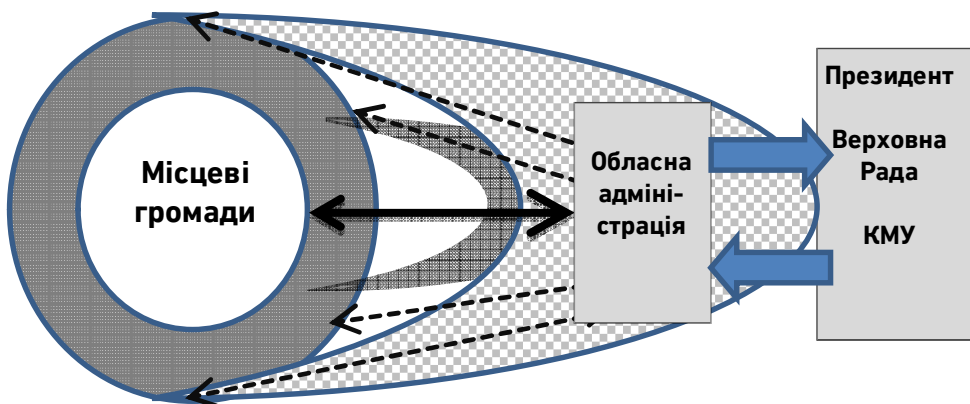

Рис. 2. Програмована модель місцевого управління

В економічному плані оцінити такі реформування досить важко. Рівень життя не підвищується, тарифи на газ мають стабільну

тенденцію до підняття, при вітчизняному видобутку 21 млрд м³ та побутовому споживанні 4,6 млрд м³ в рік; збільшення робочих місць не відбулось, а навпаки ліквідація районних адміністрацій та укрупнення ОТГ призводять до скорочення робочих місць. Нових виробництв в Україні масово не відкрито, тобто за економічними показниками оцінити їх ефективність неможливо.

Однак проведені місцеві вибори вказали на негативне сприйняття населенням урядових реформуваль. Для цього поділимо кількість виборців, які проголосували на кількість створених ОТГ у відсотковому вимірі по областях (таблиця).

Таблиця

Сприйняття населенням рівня національної безпеки України при реформуванні місцевого самоврядування

Місцеві регіони України	Частка виборців, які отримали бюлетень %	Кількість спроможних ОТГ	Процент голосів за утворене ОТГ
1	2	3	4
Закарпатська область	41,25	7	5,89
Донецька область	31,67	12	2,64
Луганська область	38,12	17	2,24
Київська область	36,66	18	2,04
Харківська область	32,33	18	1,8
Кіровоградська область	35,29	21	1,68
Івано-Франківська область	41,18	33	1,25
Полтавська область	37,74	31	1,22
Рівненська область	39,34	35	1,12
Львівська область	43,82	40	1,1
Чернівецька область	34,84	33	1,06
Херсонська область	32,39	31	1,04
Чернігівська область	41,64	44	0,95
Вінницька область	39,39	42	0,94
Тернопільська область	44,68	49	0,91
Хмельницька область	40,71	47	0,87
Одеська область	35,46	41	0,86
Волинська область	41,89	51	0,82
Миколаївська область	32,02	40	0,8
Сумська область	35,58	47	0,76
Житомирська область	37,47	53	0,71
Запорізька область	33,93	48	0,71
Черкаська область	35,76	55	0,65
Дніпропетровська область	34,16	62	0,55
Всього по Україні	36,88	875	0,04

Джерело: розраховано на основі [15]

Розглянемо фінансування реформування. В Україні діє програма U-LEAD «Підтримка реформи децентралізації в Україні / U-LEAD з Європою: програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку» [13], за сприяння якої у 2016 році розпочалось фінансування реформ місцевого самоврядування. Перший етап її уже завершено і витрачено 102 млн EUR. На даний період працює другий етап до 31.12.2023 і передбачає фінансування на суму 50,3 млн євро. Такі фінансові вливання надали Німеччина, Данія, Польща, Швеція та Естонія.

Програма охопила усі області України, а також підтримує впровадження українського електронного урядування. Так, EGOV4UKRAINE покращує надання державних послуг і робить управління прозорішим та ефективнішим завдяки розробці та впровадженню системи безпечного обміну даними («Трембіта») та інформаційної системи для ЦНАП («Вулик»). Зокрема «Трембіта» впроваджена та передана Міністерству цифрової трансформації України, а «Вулик» розроблений та впроваджений у понад 100 ЦНАП. Очікується, що система буде запроваджена у загальній кількості до 400 ЦНАП [14].

Крім базової, також діють інші програми EGAP, GIZ, EU Project, UNDP, UCBI-IDLO, ДФРР за підтримки ЄС. Ці програми фінансують переважно інституцію надання адміністративних послуг – ЦНАПи. Фінансування досить обширне – на 1 січня 2022 ЦНАПи адміністративних районних центрів повинні бути трансформовані в ЦНАПи всіх великих ОТГ та створені у громадах із населенням понад 10 тис. людей. До 1 січня 2024 року передбачається створення ЦНАПів у маленьких громадах, з чисельністю 4–5 тисяч осіб населення [15].

Народний депутат України, член депутатської групи «Довіра» Л. Білозір відкрито вказала на економічну необхідність та доцільність впровадження ОТГ, адже через них іде впровадження і невід'ємної інституції – ЦНАП [16]. ЦНАПи є іміджевими проєктами, створеними за рахунок європейського фінансування, а їх прибутковість складає біля 200–300 тисяч грн і при цьому залишаються збитковими, адже витрати на їх формування складають до мільйона грн в рік. Всі ці іноземні допомоги на меті мають отримання прибутку. Тому депутат і вказує, за якої умови вони в змозі стати прибутковими – тільки за рахунок введення адмінзбору.

Висновки. На основі проведеного аналізу можна сформулювати наступні висновки:

1. В теоретичному науковому підході всі реформування на базі інформаційних технологій та цифровізації для економічно нерозвинутих країн є прямою загрозою її національній безпеці і стає потенційним елементом прямого безпосереднього іноземного управління через механізм державної влади.

2. Проведені в Україні реформи є планами та програмами західних фахівців, які реалізують їх без врахування вітчизняних умов та пріоритетів як іміджеві комерційні проєкти з метою гарантованого отримання прибутку. В такому ракурсі їх реалізації лише ліквідовують економічну безпеку країни.

3. Новітня модель державного управління України вибудована за останні роки таким чином, що гарантує повне підпорядкування іноземним урядам як на вищому державному рівні, так і на місцевому. Якщо на вищому державному рівні система зовнішнього управління повністю сформована та відпрацьована, то на місцевому проходить період її розгортання.

В практичному підході суверенітет України визначається диктатом центральної влади на регіони, проте це сприймає лише третина населення країни та проходить нарощення незадоволення жителів сільських регіонів щодо диктату у формуванні ОТГ. Лише іноземне фінансування місцевого реформування дозволяє уникнути прямої конфронтації між рівнями державної влади України, що підриває національну безпеку.

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 30.10.2020).

2. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> (дата звернення: 30.10.2020).

3. Brown H. Thinking About National Security. *Defense and Foreign Policy in a Dangerous World*. Colorado, 1983. Р. 4. 4. Заєць І. М., Трюхан М. О., Ящук В. М. Топографо-геодезична і картографічна складові делімітації та демаркації державного кордону України. *Вісник геодезії та картографії*. 2011. № 5. С. 36–41.

5. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність : Закон України від 23.12.1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text> (дата звернення: 30.10.2020).

6. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на управління у сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності, та розпорядження ними. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2018/4-5_2018/zvit_4-5_2018.pdf. (дата звернення: 30.10.2020).

7. Перелік бюджетних програм державного бюджету по Головному управлінню Казначейства та управліннях у районах, по яким затверджені паспорти станом на 03.04.2019. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://kyiv.treasury.gov.ua/ua/news/perelik-byudzhetnih-program-derzhavnogo-byudzhetu-po-golovnomu-upravlinnyu-kaznachejstva-ta-upravlinnyah-u-rajonah-po-yakim-zatverdzeni-pasporti-standom-na-03042019> (дата звернення:

30.10.2020). **8.** Про уповноваження державного підприємства «Українське державне аерогеодезичне підприємство» на виконання заходів, передбачених бюджетною програмою «Загальнодержавні топографо-геодезичні та картографічні роботи, демаркація та делімітація державного кордону» у 2020 році : наказ Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру від 16.03.2020. URL: <https://land.gov.ua/info/nakaz-derzhheokadastru-vid-1-03-2020-84-pro-upovnovazhennia-derzhavnoho-pidpriemstva-ukrainske-derzhavne-aeroheodezichne-pidpriemstvo-na-vykonannia-zakhodiv-peredbachenykh-biudzhetnoi-prohramo/> (дата звернення: 30.10.2020). **9.** Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених головним розпорядником бюджетних коштів на 2020 рік : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 30.10.2020). **10.** Про місцеве самоврядування України : Закон України від 21.05.1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 30.10.2020). **11.** Перший «Установчий З'їзд представників територіальної громади міста Києва» від С. Панченка, як прояв східного сепаратизму в столиці. Офіційний сайт ГО «Самоврядна громада». URL: <https://vyhid-e.org.ua/?p=1254> (дата звернення: 30.10.2020). **12.** Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (дата звернення: 30.10.2020). **13.** Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text> (дата звернення: 30.10.2020). **14.** Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 30.10.2020). **15.** Офіційний сайт Decentralization. URL: <https://decentralization.gov.ua/cnap/prohrama-u-lead-z-yevropoiu-f> (дата звернення: 30.10.2020). **16.** Додаткова Угода № 1 між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу, до Угоди про фінансування «U-LEAD з Європою: Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку» (ENI/2015/038-739) від 25.01.2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-18#Text. (дата звернення: 30.10.2020). **17.** ЦНАП, «Вулик» і «Трембіта» – чого і коли слід очікувати від їхньої взаємодії. Decentralization. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11541> (дата звернення: 30.10.2020). **18.** Новий закон про адміністративні послуги: як він працюватиме. Офіційний сайт Decentralization. URL: <https://decentralization.gov.ua/en/news/columns/13000> (дата звернення: 30.10.2020). **19.** Децентралізація. Офіційний сайт Офіс реформ Кабінету Міністрів України. URL: <https://rdo.in.ua/direction/decentralizaciya> (дата звернення: 30.10.2020).

REFERENCES:

1. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (data zvernennia: 30.10.2020).
2. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> (data zvernennia: 30.10.2020).
3. Brown H. Thinking About National Security. *Defense and Foreign Policy in a Dangerous World*. Colorado, 1983. P. 4.
4. Zaiets I. M., Triukhan M. O., Yashchuk V. M. Topografo-heodezychna i kartohrafichna skladovi delimitatsii ta demarkatsii

derzhavnogo kordonu Ukrainy. *Visnyk heodezii ta kartohrafii*. 2011. № 5. S. 36–41.

5. Pro topografo-heodezychnu i kartohrafichnu diialnist : Zakon Ukrainy vid 23.12.1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#Text> (data zvernennia: 30.10.2020).

6. Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti vykorystannia koshtiv derzhavnogo biudzhetu, spriamovanykh na upravlinnia u sferi vykorystannia ta okhorony zemel silskohospodarskoho pryznachennia derzhavnoi vlasnosti, ta rozporiadzhennia nymy. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2018/4-5_2018/zvit_4-5_2018.pdf. (data zvernennia: 30.10.2020).

7. Perelik biudzhetnykh prohram derzhavnogo biudzhetu po Holovnomu upravlinniu Kaznacheistva ta upravlinniakh u raionakh, po yakym zatverdzeni pasporty stanom na 03.04.2019. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy. URL: <https://kyiv.treasury.gov.ua/ua/news/perelik-byudzhetnih-program-derzhavnogo-byudzhetu-po-golovnomu-upravlinnyu-kaznachejstva-ta-upravlinnyah-u-raionah-po-yakim-zatverdzeni-pasporti-standom-na-03042019> (data zvernennia: 30.10.2020).

8. Pro upovnovazhennia derzhavnogo pidprijemstva «Ukrainske derzhavne aeroheodezyчне pidprijemstvo» na vykonannia zakhodiv, peredbachenykh biudzhetnoiu prohramoiu «Zahalnoderzhavni topografo-heodezychni ta kartohrafichni roboty, demarkatsiia ta delimitatsiia derzhavnogo kordonu» u 2020 rotsi : nakaz Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z pytan heodezii, kartohrafii ta kadastru vid 16.03.2020. URL: <https://land.gov.ua/info/nakaz-derzhheokadastru-vid-1-03-2020-84-pro-upovnovazhennia-derzhavnogo-pidprijemstva-ukrainske-derzhavne-aeroheodezyчне-pidprijemstvo-na-vykonannia-zakhodiv-peredbachenykh-biudzhetnoiu-prohramoi/> (data zvernennia: 30.10.2020).

9. Pro pererozpodil deiakykh vydatkiv derzhavnogo biudzhetu, peredbachenykh holovnym rozporiadnykam biudzhetnykh koshtiv na 2020 rik : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-2020-%D1%80#Text> (data zvernennia: 30.10.2020).

10. Pro mistseve samovriaduvannia Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 21.05.1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (data zvernennia: 30.10.2020).

11. Pershyi «Ustanovchyi Zizd predstavnykiv terytorialnoi hromady mista Kyieva» vid S. Panchenka, yak proiav skhidnoho separatyzmu v stolytsi. Ofitsiinyi sait HO «Samovriadna hromada». URL: <https://vyhid-e.org.ua/?p=1254> (data zvernennia: 30.10.2020).

12. Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini : Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.04.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (data zvernennia: 30.10.2020).

13. Pro spivrobotnytstvo terytorialnykh hromad : Zakon Ukrainy vid 17.06.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text> (data zvernennia: 30.10.2020).

14. Pro dobrovilne obiednannia terytorialnykh hromad : Zakon Ukrainy vid 05.02.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (data zvernennia: 30.10.2020).

15. Ofitsiinyi sait Decentralization. URL: <https://decentralization.gov.ua/cnap/prohrama-u-lead-z-yevropoiu-f> (data zvernennia: 30.10.2020).

16. Dodatkova Uhoda № 1 mizh Uriadom Ukrainy ta Yevropeiskoiu Komisiieiu, shcho diie vid imeni Yevropeiskoho Soiuzu, do Uhody pro finansuvannia «U-LEAD z Yevropoiu: Prohrama dlia Ukrainy z rozshyrennia prav i mozhlyvosti na mistsevomu rivni, pidzvitnosti ta rozvytku» (ENI/2015/038-739) vid 25.01.2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-18#Text. (data zvernennia: 30.10.2020).

17. TsNAP, «Vulyk» i «Trembita» – choho i koly slid ochikuvaty vid yikhnoi vzaiemodii. Decentralization. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/11541> (data zvernennia: 30.10.2020).

18. Novyi zakon pro adminstratyvni posluhy: yak vin pratsiuvatyme. Ofitsiinyi sait

Decentralization. URL: <https://decentralization.gov.ua/en/news/columns/13000> (data zvernennia: 30.10.2020). 19. Detsentralizatsiia. Ofitsiinyi sait Ofis reform Kabinetu Ministriv Ukrainy. URL: <https://rdo.in.ua/direction/decentralizaciya> (data zvernennia: 30.10.2020).

Sribna Y. V. [1; ORCID ID: 0000-0002-6676-0606],
Candidate of Economics (Ph.D.), Senior Lecturer,
Stupnytskyi V. V. [2; ORCID ID: 0000-0001-8845-7643],
Candidate of Economics (Ph.D.), Associate Professor
Stupnytska N. I. [3; ORCID ID: 0000-0002-4490-1316],
Lecturer

¹*National University of Water and Environmental Engineering, Rivne*

²*Dubno Branch Higher Education Institution «Open International University of Human Development «Ukraine», Dubno*

³*Rivne State Humanitarian University*

NATIONAL SECURITY OF UKRAINE – DIGITAL DIMENSION

The research identifies the features of national security through a system of changes in public administration as a challenge to the information content of social and economic aspects of the social process. The current model of public administration is traced and its impact on the level of national security, which potentially tends to decrease the level of national security due to the political component of the Ukrainian public process, is analyzed.

Theoretical principles of public administration methodology as a process of dynamic development of information knowledge are supplemented and the specifics of their application in this process are noted. Scientific novelty is manifested in the study of transformational management processes in the domestic state formation and their impact on the level of economic and, consequently, national security.

Since 1997, the process of building local self-government through the prism of increasing national security has been monitored, and the periods of its implementation have been identified and characterized. The economic motives for the rapid introduction of united territorial communities and the role of financial foreign capital and the legislative process in the implementation of national security are indicated. The main attention is paid to the identification of general and specific elements that provide a change in the potential of national security in the implementation of the Ukrainian digital economy. The influence of economic and political factors on the need to implement and implement the latest management model of domestic governance at the level of small areas is explained. The perception of such reforms by the local population is indicated and its role in the protection of

national sovereignty is determined.

The system of state two-level management due to the implementation of information and communication technologies is modeled, which reflects the impact of digital processes on the general level of guaranteeing the national security of Ukraine. The scientific definition of the introduced model of public management of local territories from the standpoint of guaranteeing national security is given. The study of this study will allow a more complete and comprehensive understanding of the mechanisms of change in public administration based on the digitization of the domestic economy and predicts changes in the level of national security of Ukraine.

Keywords: national security; territorial security; information and communication management; image management projects; external management; demarcation and delimitation of the state border.

Срибная Е. В. [1; ORCID ID: 0000-0002-6676-0606],
к.э.н., ст. преподаватель,
Ступницкий В. В. [2; ORCID ID: 0000-0001-8845-7643],
к.э.н., доцент,
Ступницкая Н. И. [3; ORCID ID: 0000-0002-4490-1316],
преподаватель

¹Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно

²Дубенский филиал высшего учебного заведения «Открытый международный университет развития человека» Украина», г. Дубно

³Ровенский государственный гуманитарный университет, г. Ровно

НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ УКРАИНЫ – ЦИФРОВОЕ ИЗМЕРЕНИЕ

В исследовании определены особенности национальной безопасности через систему изменений государственного управления как вызова информационному наполнению социальных и экономических сторон общественного процесса. Отслежена действующая модель государственного управления и проанализирован ее влияние на уровень национальной безопасности, который потенциально имеет тенденцию к уменьшению уровня национальной безопасности через политическую составляющую общественного украинского процесса. Дополнены теоретические основы методологии государственного управления как процесса динамического развития информационных знаний и отмечена специфика их применения в этом процессе. Научная новизна проявляется в исследовании трансформационных управленческих процессов в отечественном государственном и их влияния на уровень экономической, а так же и национальной безопасности.

С 1997 года отслежен процесс развития местного самоуправления

через призму повышения национальной безопасности, выделены и охарактеризованы периоды его реализации. Указаны экономические мотивы быстрого введения объединенных территориальных общин и роль финансового иностранного капитала и процесса законотворчества в реализации национальной безопасности. Основное внимание уделено выявлению общих и специфических элементов, которые обеспечивают изменение потенциала национальной безопасности при реализации украинской цифровой экономики. Объяснено влияние экономических и политических факторов о необходимости внедрения и реализации новой управленческой модели отечественного управления на уровне малых территорий. Указано восприятие таких преобразований местным населением и определена его роль в защите национального суверенитета.

Смоделирована система государственного двухуровневого управления за счет реализации информационно-коммуникационных технологий, что отражает влияние цифровых процессов на общий уровень обеспечения национальной безопасности Украины. Подано научное определение введенной модели публичного управления местными территориями с позиции обеспечения национальной безопасности. Изучение данного исследования позволит более полно и всесторонне понять механизмы изменения публичного управления на основе цифризации отечественной экономики и прогнозировать изменение уровня национальной безопасности Украины.

Ключевые слова: национальная безопасность; территориальная безопасность; информационно-коммуникационное управление; имидживые управленческие проекты; внешнее управление; демаркация и делимитация государственной границы.

Стаття надійшла до редакції 01.11.2020 р.